

مناطق روستایی بین نیازهای منطقه‌ای و چالش‌های جهانی

(چشم اندازهای حاشیه‌نشینی جغرافیایی)

نویسندگان:

والتر لمگروبر، چنگ یی دیوید چانگ

ترجمه:

دکتر علی اکبر عنابستانی

(استاد دانشگاه شهید بهشتی)

دکتر مرضیه پورجوپاری

(دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی)

دکتر زهرا عنابستانی

(دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری)

انتشارات شهرسازی

انتشارات شهرسازی

۱۴۰۲

عنوان و نام پدیدآور : مناطق روستایی بین نیازهای منطقه‌ای و چالش‌های جهانی
(چشم‌اندازهای حاشیه‌نشینی جغرافیایی) / نویسندگان [صحیح: ویراستاران]
والتر لیمگروبر، چنگ یی دیوید چانگ؛ ترجمه علی‌اکبر عنابستانی، مرضیه
پورجوپاری، زهرا عنابستانی.

مشخصات نشر : تهران: انتشارات شهرسازی، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری : ۲۹۷ ص.: مصور، نقشه، جدول، نمودار.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۸۰۵۸-۰۲-۳

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

شناسه افزوده : عنابستانی، علی‌اکبر، ۱۳۵۱، مترجم

شناسه افزوده : پورجوپاری، مرضیه، ۱۳۶۲، مترجم

شناسه افزوده : عنابستانی، زهرا، ۱۳۵۷، مترجم

موضوع : جغرافیای انسانی - Human geography

موضوع : برنامه‌ریزی منطقه‌ای - Regional planning

موضوع : برنامه‌ریزی شهری - Urban planning

رده بندی کنگره : GF۴۱

رده بندی دیویی : ۳۰۴/۲

شماره کتابشناسی ملی : ۹۴۲۱۸۵۴

مناطق روستایی بین نیازهای منطقه‌ای و چالش‌های جهانی (چشم‌اندازهای حاشیه‌نشینی جغرافیایی)

ترجمه: علی‌اکبر عنابستانی، مرضیه پورجوپاری، زهرا عنابستانی

ناشر: انتشارات شهرسازی

چاپ: اول - ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۰۵۸-۰۲-۳

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر)
نشر یا بخش یا عرضه نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

انتشارات شهرسازی

نشانی دفتر مرکزی: تهران، خیابان کارگر جنوبی، کوچه فردوسی، بلاک ۱۷، تلفن: ۵۵۴۶۳۶۷

بایگاه اطلاع رسانی و فروشگاه اینترنتی: www.Shahrsaziiran.com، بستر الکترونیکی: Shahrsaziiran@gmail.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مناطق روستایی بین نیازهای منطقه‌ای و چالش‌های جهانی (چشم‌اندازهای حاشیه‌نشینی جغرافیایی)

نویسندگان:

والتر لیمگروبر، چنگ یی دیوید چانگ

ترجمه:

دکتر علی اکبر عنابستانی

استاد دانشگاه شهید بهشتی

دکتر مرضیه پورجوپاری

دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی

دکتر زهرا عنابستانی

دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

پاییز ۱۴۰۲

فهرست مطالب

پیشگفتار مترجمان	۱
پیشگفتار مولفان	۲
بخش یکم: مقدمه	۴
فصل یکم: فضای روستایی بین حاشیه‌نشینی و مرکزگرایی: رویکردها به مسائل حاشیه‌نشینی در مناطق روستایی	۴
۱-۱- مقدمه: حدود یک دیدگاه دوگانه	۴
۱-۲- سرمایه‌های فضای روستایی	۹
۱-۳- تعریف حاشیه‌نشینی	۱۳
۱-۴- ملاحظات پایانی	۱۵
بخش دوم: مردم	۱۶
فصل دوم: اثر بازسازی روستایی بر الگوهای رفتاری زمان-فضا در یک منطقه‌ی حاشیه‌ای	۱۸
۲-۱- مقدمه	۱۸
۲-۲- تغییر روستا، حاشیه‌نشینی و رفتار زمان-فضا	۱۹
۲-۳- مطالعه‌ی منطقه، منابع داده و روش پژوهش	۲۲
۲-۴- تغییر مناطق روستایی و الگوهای رفتاری زمان-فضا در روستای کوهستانی حاشیه‌ای لام‌ناد ریماکیو	۲۵
۲-۵- نتیجه‌گیری	۲۸
فصل سوم: تمایز فضایی سرمایه اجتماعی: یک مطالعه موردی نواحی خرد روستایی و پیرامونی در جمهوری چک	۲۹
۳-۱- مقدمه	۲۹
۳-۲- درک سرمایه‌ی اجتماعی و انسانی در پژوهش‌های جغرافیایی	۳۳
۳-۳- روش پژوهش در زمینه‌ی سرمایه‌ی انسانی و اجتماعی در مناطق حومه چک	۳۷
۳-۴- نتایج بررسی پرسشنامه	۴۲
۳-۵- نظرات نهایی	۴۵
فصل چهارم: بازارهای کار روستایی و فرایندهای پیرامونی سازی در لهستان	۴۷
۴-۱- مقدمه	۴۷

۴۸	۴-۲- بازارهای کار روستایی- مسئله‌ی مبدا و تغییر عوامل
۵۲	۴-۳- بازار کار روستایی- تغییر به روستاهای چندکاره
۵۳	۴-۴- منابع کار در مناطق روستایی
۵۵	۴-۵- جریان‌های مهاجرت به‌عنوان عامل کلیدی شکل دهنده‌ی بازارهای کار روستایی
۵۷	۴-۶- بازارهای کار در روستاها و حومه- عوامل در حال تغییر
۶۰	۴-۷- نتیجه‌گیری
۶۳	فصل پنجم: نقش هویت در فعالیت‌های اجتماعی مناطق روستایی حاشیه‌ای
۶۳	۵-۱- مقدمه
۶۴	۵-۲- مفهوم اصلی هویت
۶۴	۵-۲-۱- بررسی ادبیات مرتبط
۶۸	۵-۲-۲- هویت و کنشگری اجتماعی
۶۹	۵-۳- تحلیل فعالیت‌های اجتماعی روزانه از نظر وابستگی به مکان و هویت
۶۹	۵-۳-۱- طرح مطالعه
۷۲	۵-۳-۲- تحلیل اصلی
۷۲	۵-۳-۲-۱- برای تعیین نمایانگر بودن نمونه، جمعیت، جنس، سن و محل سکونت مقایسه شد. اکثر پاسخ دهندگان زن و بالای ۵۵ سال و ساکن هینوکامی و ایوامی بودند.
۷۲	۵-۳-۲-۲- خصوصیات نمونه
۷۵	۵-۳-۲-۳- وابستگی به مکان
۷۷	۵-۳-۲-۴- فعالیت‌های اجتماعی
۸۰	۵-۴- مدل ساختار کوواریانس
۸۰	۵-۴-۱- طرح مدل
۸۲	۵-۴-۲- تعیین متغیرها
۸۳	۵-۴-۳- تخمین مدل
۸۶	۵-۴-۴- مفاهیم سیاست
۸۷	۵-۵- نتیجه‌گیری
۸۸	فصل ششم: واسازی مشارکت و عدم مشارکت مالی در مسیر توسعه: مطالعات موردی عملکرد سرمایه‌گذاری خرد در مناطق روستایی بنگلادش
۸۸	۶-۱- مقدمه
۹۱	۶-۲- عملیات اعتباردهی خرد در بنگلادش
۹۳	۶-۳- محیط مطالعه

۹۶	۴-۶- کاربرد ها و عملکرد های اعتبار خرد در دو اجتماع
۹۶	۱-۴-۶ شرح مختصر و مقایسه ی جوباک و تابرا
۹۹	۲-۴-۶ مشارکت مالی استراتژیک توسط GB در جابوک
۱۰۲	۳-۴-۶ بازگشت محرومیت و عدم محرومیت مالی توسط مؤسسات مالی مختلف در تابرا
۱۰۶	۴-۴-۶ رقابت چند سطحی در عملکرد اعتباردهی خرد
۱۰۶	۵-۶ نتیجه گیری
۱۰۹	بخش ۱۰۹ سوم: ۱۰۹ فرآیندهای تغییر
	فصل هفتم: گذار ملکی و شهری در استان لام دانگ، ویتنام: سازواری یا حاشیه نشینی برای اقلیت های قومی؟
۱۱۱	۱-۷- مقدمه
۱۱۵	۲-۷- تغییرات ملکی و شهری در ویتنام
۱۱۵	۱-۲-۷ تغییرات تدریجی جمعیت
۱۱۷	۲-۲-۷ مهاجرت کشاورزی و تغییر ملکی
۱۱۸	۳-۲-۷ تغییرات شهری
۱۲۱	۳-۷- تغییرات اخیر کاربری زمین در استان لام دانگ
۱۲۴	۴-۷- نحوه ی تلفیق اقلیت های قومی؟ بین سازواری و حاشیه نشینی
۱۲۴	۱-۴-۷ دالات و حومه
۱۲۷	۲-۴-۷ مدیریت منابع و مالکیت زمین
۱۲۷	۳-۴-۷ ناپدید شدن کشاورزی سنتی: شیب بین کشت فیهو و کشت های دارای ارزش افزوده بالا
۱۲۸	۵-۷- نتیجه گیری
	فصل هشتم: تاثیر جهانی شدن بر غلبه بر حاشیه نشینی در روستای اکو مندوزا، آرژانتین
۱۳۰	۱-۸- مقدمه
۱۳۱	۲-۸- سه ساحل و توالی بحران و تغییرات، دره ی اوکو در زمینه ی سواحل مندوزا
۱۳۳	۳-۸- دیدگاه از بیرون: توسعه مساحت ساحل به عنوان بازتاب پویایی کشاورزی دره اوکو
۱۳۵	۴-۸- دیدگاه از داخل: دلایل و مشخصات تغییر در تولید شراب در دره اوکو
۱۳۸	۵-۸- دیدگاه از بیرون: نتایج تغییر در فعالیت تولید شراب دره ی اوکو تحت تاثیر جهانی شدن
۱۴۰	۶-۸- چند نکته
۱۴۱	۷-۸- نتیجه گیری
۱۴۳	فصل نهم: پیشرفت در مطالعات حاشیه نشینی در مندوزای جنوبی، آرژانتین

۹-۱	مقدمه	۱۴۳
۹-۲	پیشرفت صورت گرفته با توجه به دانش حاشیه نشینی و فرایند های آن	۱۴۵
۹-۳	پیشرفت های صورت گرفته با توجه به دانش قلمرو و اجتماع مالارگو در زمینه ی حاشیه نشینی	۱۴۷
۹-۴	توضیحاتی در رابطه با مطالعات بالقوه دیگر در مورد حاشیه نشینی	۱۴۹
۹-۵	نظرات پایانی	۱۵۲
فصل دهم: تغییر جمعیتی و اقتصادی در شهرهای کوچک در نیوزلند و پاسخ به حاشیه نشینی		
۱۰-۱	مقدمه	۱۵۴
۱۰-۲	ادبیات زمینه ای	۱۵۵
۱۰-۳	تغییر ساختاری در نیوزلند و اثر بر شهرهای کوچک	۱۵۷
۱۰-۴	تغییر جمعیتی و اقتصادی در شهر های کوچک و مناطق روستایی نیوزلند	۱۵۸
۱۰-۵	پاسخ به حاشیه نشینی	۱۶۱
۱۰-۶	نتیجه گیری	۱۶۴
بخش ۱۶۵ چهارم: فعالیت های اولیه		
فصل یازدهم: یک فضای کشاورزی جایگزین در جامعه بومی: کالالا، تایوان		
۱۱-۱	مقدمه	۱۶۷
۱۱-۲	یک تحول ارگانیک در جوامع بومی در حال زوال	۱۶۸
۱۱-۳	طبقه بندی دوباره کالالا به عنوان سبد قهوه	۱۷۰
۱۱-۴	کشاورزی به روش دیگر	۱۷۲
۱۱-۵	اظهارات پایانی	۱۷۴
فصل دوازدهم: بازسازی جنگلداری ژاپن و پایداری مناطق جنگلی پیشرفته تر		
۱۲-۱	مقدمه	۱۷۵
۱۲-۱-۱	زمینه و هدف	۱۷۵
۱۲-۱-۲	خصوصیات و شرایط واقعی جنگل ها و روستا های کوهستانی در ژاپن	۱۷۶
۱۲-۲	جنگل، اجتماع و جنگلداری پرورشی در پویایی تاریخی	۱۷۷
۱۲-۲-۱	دوره ی مالیات زمین و جنگل	۱۷۷
۱۲-۲-۲	جوامع جنگل محور	۱۷۸
۱۲-۲-۳	مناطق جنگلی پرورشی در اوایل عصر مدرن و عصر مدرن	۱۷۸
۱۲-۳	نوسانات جنگلداری بعد از دهه ۱۹۷۰ و تمایز واقعی آن	۱۸۳
۱۲-۳-۱	طرح رکود	۱۸۳
۱۲-۳-۲	مقایسه قدرت در میان مناطق جنگلی	۱۸۵

۱۲-۳-۳- دلایل زوال مناطق جنگلداری پیشرفته تر: مثالی از منطقه ی جنگلداری یوشینو در نارا ۱۸۷۰	۱۲-۴- تلاش های کنونی برای بهبود قدرت اقتصادی روستای کاواکامی: شکوفاترین روستای پرورش جنگل در منطقه جنگلی مرکزی یوشینو از دوره ی آدو تا ۱۹۸۰
۱۲-۴-۱- تمایز میان بخش های مرکزی، نیمه توسعه یافته و پیرامونی	۱۴-۴-۲- شرایط موجود و فعالیت های احیای کنونی
۱۲-۵- توضیحات پایانی: عناصر موجود لازم در منطقه روستایی کوهستانی ژاپن	فصل سیزدهم: کشاورزی شهری در زامبیا
۱۳-۱- مقدمه	۱۳-۲- بررسی ادبیات: کشاورزی شهری در افریقا
۱۳-۲-۱- امنیت تصدی	۱۳-۲-۲- کیفیت آب
۱۳-۳- کوپربلت زامبیا و بحران اقتصادی	۱۳-۴- روش مطالعه
۱۳-۵- پاسخ به کشاورزی شهری	۱۳-۵-۱- نقش کشاورزی شهری در خانواده ها
۱۳-۵-۲- استخدام	۱۳-۵-۳- طبقه، جنسیت و درآمد
۱۳-۵-۴- کشاورزی شهری به عنوان منبع اشتغال	۱۳-۵-۵- فروش محصولات
۱۳-۵-۶- امنیت غذایی	۱۳-۵-۷- دسترسی به زمین و منبع آب
۱۳-۵-۸- حمایت از کشاورزی شهری و موانع آن	۱۳-۶- نتیجه گیری
بخش پنجم: به سوی یک فضای روستایی چند کارکردی	فصل چهاردهم: نقش صنایع دستی سنتی در توسعه مناطق روستایی: مورد ربینیکا، اسلونی
۱۴-۱- مقدمه	۱۴-۲- صنایع دستی سنتی اسلونی در طول تاریخ
۱۴-۳- صنایع دستی و جهانی شدن	۱۴-۴- نقش صنایع دستی سنتی در برنامه های توسعه ملی و محلی

۱۴-۵- نتیجه گیری.....	۲۲۴
فصل پانزدهم: مزارع بادی در منطقه ی چامپاگنی- ادرنی، ارزیابی مسایل قابلیت پذیرش و	
حاکمیت محلی.....	۲۲۶
۱۵-۱- مقدمه.....	۲۲۶
۱۵-۲- ادعا های افراد ذینفع در فضای مذاکره.....	۲۲۹
۱۵-۲-۱- توسعه مزرعه بادی: سیاست‌های نوآوری.....	۲۲۹
۱۵-۲-۲- طرح محلی: راه دشواری برای ایجاد پروژه ها.....	۲۳۰
۱۵-۳- گذار انرژی و پروژه های مزرعه بادی: کدام توافق؟.....	۲۳۲
۱۵-۳-۱- به دست آوردن زمین: گام مهم مرتبط با توسعه مزرعه بادی.....	۲۳۲
۱۵-۳-۲- مشارکت قانونی در فرایند تصمیم گیری.....	۲۳۴
۱۵-۴- بحث و نتیجه گیری.....	۲۳۵
فصل شانزدهم: مناطق محافظت شده و فرایند یکپارچه سازی مناطق کوهستانی در	
سرزمین اصلی آسیای جنوب شرقی: مور لانگ نام تا، لائوس.....	۲۳۷
۱۶-۲- مقدمه.....	۲۳۷
۱۶-۲- مناطق محافظت شده و حاشیه نشینی در سرزمین اصلی آسیای جنوب شرقی.....	۲۴۱
۱۶-۳- زمینه لائوس: گرایشات زیربنایی.....	۲۴۷
۱۶-۴- مناطق محافظت شده، یکپارچه سازی و حاشیه نشینی در استان لانگ نام تا.....	۲۵۰
۱۶-۵- درک فرایند های حاشیه نشینی.....	۲۵۶
۱۶-۶- بحث و اظهار نظر.....	۲۵۸
بخش ششم: نتیجه گیری.....	۲۶۱
فصل هفدهم: چشم انداز فضای روستایی.....	۲۶۱
چانگ یی دیوید چانگ و والتر لیمگروبر.....	۲۶۱
منابع.....	۲۶۴

فهرست جداول

جدول ۱-۱ ویژگی های فضاهای شهری و روستایی.....	۶
جدول ۱-۲ فعالیت ها و تغییر کاربرد- زمان.....	۲۷
جدول ۱-۳ بررسی تعاریف انتخابی عبارت سرمایه ی اجتماعی.....	۳۶

جدول ۳-۲ رابطه ی بین اشکال انتخاب شده ی سرمایه ی اجتماعی.....	۳۷
جدول ۳-۳ خصوصیات انتخابی مناطق مدل.....	۳۹
جدول ۳-۴ داده های انتخابی پاسخ دهندگان به پرسشنامه.....	۴۱
جدول ۴-۱ فعالیت حرفه ای مناطق روستایی مرتبط با خانواده های کشاورز (جمعیت ۱۵ سال به بالا).....	۵۸
جدول ۵-۱ طرح بررسی.....	۷۲
جدول ۵-۲ تحلیل مولفه ی اصلی ارزش ها و عقاید مرتبط با شهر و ساکنین محله.....	۷۵
جدول ۵-۳ طبقه بندی فعالیت های اجتماعی.....	۷۹
جدول ۵-۴ خلاصه متغیر ها.....	۸۱
جدول ۵-۵ تحلیل خوشه ای روستاها.....	۸۳
جدول ۵-۶ مدلسازی عملکرد ساختاری و ارزش هویت.....	۸۴
جدول ۶-۱ تغییر نرخ سود در منابع در ۶۲ روستای نمونه در بنگلادش.....	۹۳
جدول ۶-۲ اطلاعات اساسی مؤسسات مالی ارائه کننده خدمات در جوباک و تابرا.....	۹۵
جدول ۶-۳ توزیع خانواده ها بر اساس طبقه خانواده در جوباک و تابرا.....	۹۷
جدول ۶-۴ سطح تحصیلات جمعیت ۵ سال به بالا در جوباک و تابرا.....	۹۸
جدول ۶-۵ توزیع خانواده های متعلق به مؤسسات مالی در جابوک.....	۱۰۰
جدول ۶-۷ توزیع اعضا بر اساس دوره ی عضویت در مؤسسات مالی در جابوک.....	۱۰۰
جدول ۶-۸ استفاده از وام برای مؤسسات اعتبار خرد در جابوک و تابرا.....	۱۰۱
جدول ۶-۹ توزیع اعضا بر اساس دوره ی تعلق به مؤسسات مالی در تابرا.....	۱۰۳
جدول ۶-۱۰ توزیع خانواده ها بر اساس تعلق به مؤسسات مالی در تابرا.....	۱۰۳
جدول ۷-۱ جمعیت ویتنام در طول چهار سرشماری آخر ۲۰۱۶ و میانگین نرخ رشد در هر دهه.....	۱۱۵
جدول ۷-۲ تکامل وزن جمعیت هر منطقه در ویتنام ۱۹۹۵-۲۰۱۵.....	۱۱۶
جدول ۷-۳ مناطق کشت شده ویتنام بر اساس کشت، ۱۹۹۹-۲۰۱۰.....	۱۱۸
جدول ۷-۴ ویتنام، صادرات محصول از کشاورزی، جنگلداری و شیلات ۱۹۹۵-۲۰۱۰.....	۱۱۸
جدول ۷-۵ جمعیت شهری ویتنام ۱۹۹۵-۲۰۱۰.....	۱۱۹
جدول ۷-۶ منطقه لاک دانگ، جوامع مجاور پارک ملی بی دوپ نویی با: کل سطح کشاورزی، تراکم جمعیت.....	۲۰۰۴
جدول ۷-۷ خصوصیات جوامع پیرامونی دالات ۲۰۰۴.....	۱۲۶
جدول ۱۰-۱ تغییر شهری بر اساس دسته و بخش های دولتی محلی: نیوزلند ۱۹۸۱-۲۰۱۳.....	۱۵۹
جدول ۱۰-۲ تغییر جمعیت در دسته های کلیدی کانتربری و اتاگو/شهر های جنوبی.....	۱۶۱
جدول ۱۲-۱ تغییر در رتبه قیمت درخت سدر از ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۰ و ضریب همبستگی اسپیرمن.....	۱۸۶
جدول ۱۲-۲ تغییر در رتبه قیمت درخت سرو از ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۰ و ضریب همبستگی اسپیرمن.....	۱۸۷
جدول ۱۲-۳ کاهش مدیران جنگلی محلی در روستای کاواکامی.....	۱۹۲
جدول ۱۲-۴ شرایط کسب و کار شرکت الوار کاواکامی سایپوری.....	۱۹۳
جدول ۱۳-۱ میزان مشارکت در کشاورزی شهری در خانواده ها.....	۲۰۳

جدول ۱۳-۲ وضعیت اشتغال سرپرستان خانواده	۲۰۴
جدول ۱۳-۳ فضای اقتصادی اشتغال	۲۰۵
جدول ۱۶-۱ مناطق محافظت شده در آسیای جنوب شرقی بر حسب تعداد، مساحت و درصد	۲۴۳
جدول ۱۶-۲ مناطق کشاورزی و جنگلی طبق منابع مختلف، لائوس ۱۹۶۵-۲۰۱۷	۲۴۵
جدول ۱۶-۳ روستاهای واقع داخل یا در محدوده ۵ کیلومتری منطقه محافظت شده ملی تنوع زیستی نام	۲۵۰
ها	۲۵۰
جدول ۱۶-۴ لائنگ نام تا منطقه ی تولید غنی بر اساس نوع کشت	۲۵۲
جدول ۱۶-۵ تاسیس سیزده روستا	۲۵۵
جدول ۱۷-۱ کارکرد های فضای روستایی	۲۶۱

فهرست اشکال

- شکل ۱-۱ زنجیره شهر - روستا ۶
- شکل ۱-۲ ارزش اقتصادی تنوع زیستی ۱۱
- شکل ۱-۳ تنوع فرهنگی و ارزش اقتصادی آن ۱۳
- شکل ۱-۴ موقعیت منطقه مورد مطالعه ۲۲
- شکل ۲-۲ توسعه جمعیت لام ناد ریماویکو، ۱۸۶۹-۲۰۱۱ ۲۳
- شکل ۱-۳ چک: موقعیت مناطق مدل. توجه: مناطق داخلی عموماً در مرز داخلی استان‌ها قرار دارند، مناطق بیرونی در مرز کشور هستند. مناطق دوباره اسکان یافته بین مرزهای کشوری و زبانی قرار دارند. ۳۴
- شکل ۲-۳ مدل اندازه‌گیری سرمایه‌ی اجتماعی. ۴۲
- شکل ۳-۳ عضویت در انجمن‌ها طبق سطوح منطقه‌ای ۴۴
- شکل ۴-۳ اعتماد به نهاد‌های منتخب (افراد و مؤسسات) ۴۴
- شکل ۵-۳ رضایت کلی از زندگی در شهر ۴۵
- شکل ۱-۴ لهستان: زندگی در ویوو یا مناطق شهری بالای ۵۰۰۰۰ سکنه ۴۸
- شکل ۲-۴ جمعیت مناطق روستایی به‌طور کلی: تغییر در تعداد ساکنین ۵۰
- شکل ۳-۴ جمعیت شاغل مناطق روستایی: تغییر در تعداد سکنه شاغل، ۲۰۰۴-۲۰۱۵ ۵۱
- شکل ۴-۴ بیکاری در مناطق روستایی، تغییر در تعداد ساکنین بیکار، ۲۰۰۴-۲۰۱۵ ۵۲
- شکل ۵-۴ مجموع مهاجرت خالص در مناطق روستایی، ۲۰۰۴-۲۰۱۲ ۵۶
- شکل ۶-۴ میانگین ثبت نام برای مهاجرت به خارج از کشور در مناطق روستایی ۲۰۰۴-۲۰۱۵ (میانگین: سه نفر در هر منطقه) ۵۷
- شکل ۱-۵ موقعیت نیچینان در تاتری پرفکچر، ژاپن ۷۰
- شکل ۲-۵ تغییرات جمعیتی در شهر نیچینان ۷۱
- شکل ۳-۵ مقایسه‌ی جمعیت (دایره‌ی داخلی) و نمونه (دایره بیرونی) ۷۳
- شکل ۴-۵ توزیع محل تولد، محل سکونت و محل کار ۷۴
- شکل ۵-۵ محل سکونت و سن ۷۴
- شکل ۶-۵ محل سکونت و شغل ۷۵
- شکل ۷-۵ سال‌های سکونت و وابستگی به مکان ۷۷
- شکل ۸-۵ وضعیت مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی ۷۸
- شکل ۹-۵ سال‌های سکونت و وابستگی به فعالیت‌های جلسات منطقه‌ای ۷۸
- شکل ۱۰-۵ تحلیل مقطعی فعالیت‌های اجتماعی و وابستگی به مکان ۸۰
- شکل ۱۱-۵ مدل ساختار کوواریانس هویت ۸۱
- شکل ۱۲-۵ سال‌های سکونت و محل تولد ۸۲

- شکل ۵-۱۳ ساختار کوواریانس هویت ۸۶
- شکل ۶-۱ حوزه مطالعه، نکته: محل خاص مطالعه از حریم خصوصی پاسخ دهندگان حمایت نمی‌کند. ۹۴
- شکل ۶-۲ ساختارهای سازمانی مؤسسات مالی در حوزه مطالعه. نکته: در سازمان‌های ملی، BASA در ۲۰۱۲ اعضای خود را سازمانی دهی نکرده است. ۹۶
- شکل ۶-۵ ترکیب شغلی جمعیت شاغل در جابوک و تابرا ۹۹
- شکل ۷-۱ ویتنام، فراغت، نقشه برداری آب و شهرها ۱۱۴
- شکل ۷-۲ ویتنام، جمعیت شهری، ۱۹۹۵ و جمعیت شهری ۲۰۱۰ ۱۱۹
- شکل ۷-۳ لام دانگ، کاربری زمین در ۱۹۹۲ ۱۲۲
- شکل ۷-۴ لام دانگ، کاربری زمین در ۲۰۰۶ ۱۲۳
- شکل ۸-۱ دره اوکو ۱۳۳
- شکل ۸-۲ توسعه فضایی ساحل مرکزی ۱۹۸۸-۲۰۱۲ ۱۳۴
- شکل ۸-۳ توسعه پیشرونده منطقه کشت شده در دره اوکو ۱۹۸۸-۲۰۱۲ ۱۳۵
- شکل ۹-۱ منطقه مطالعه ۱۴۴
- شکل ۱۰-۱ نیوزلند: تغییر جمعیت سالانه در مراکز شهری. ۲۰۰۱-۲۰۱۳ ۱۶۰
- شکل ۱۰-۲ تغییر تعداد شرکت‌ها در مراکز خدمات روستایی (در کانتربری و اتاگو در همه ی مراکز دارای حدود ۲۰۰۰ نفر جمعیت) ۱۶۲
- شکل ۱۰-۳ تغییر تعداد شرکت‌ها در شهرهای گردشگری، مسافرتی، صنعتی و دارای منابع در کانتربری و اتاگو/ جنوب ۱۶۳
- شکل ۱۱-۱ نقشه موقعیت کالالا ۱۷۰
- شکل ۱۱-۲ تغییر ساختار تعاملی در میان عوامل ۱۷۴
- شکل ۱۲-۱ تاریخ و دوره های مالیات زمین و تعیین کننده های دوره ۱۷۸
- شکل ۱۲-۲ دو نوع ترکیب جوامع کوهستانی. الف مزارع و مراتع، ب- جنگل داخلی ج- جنگل های بیرونی نزدیک، د- جنگل های بیرونی دور دست ۱۷۹
- شکل ۱۲-۳ مناطق جنگلی تاریخی در ژاپن ۱۸۱
- شکل ۱۲-۴ تمایز مساحتی جنگل های دولتی ۱۸۲
- شکل ۱۲-۵ تغییر در تولید کل الوار و کاهش سهم الوار نارا ۱۸۳
- شکل ۱۲-۶ تغییر در مساحت جنگل های کشت شده. ب- تغییر در سهم بین کاشت مجدد و توسعه کاشت ۱۸۴
- شکل ۱۲-۷ مناطق ژاپن و شماره هر منطقه ۱۸۸
- شکل ۱۲-۸ قیمت درختان و الوار و حجم معامله الوار منطقه جنگلداری یوشینو در نارا ۱۸۹
- شکل ۱۲-۹ منطقه جنگلی یوشینو، نارا، و تغییر جمعیت سه شهرداری ۱۹۰
- شکل ۱۳-۱ زامبیا و کوپربلت ۲۰۱
- شکل ۱۴-۱ نقشه منطقه اجناس چوبی ۲۱۲
- شکل ۱۴-۲ توزیع فضایی صنایع دستی سنتی در اسلونو در ۱۹۹۵ ۲۱۶

- شکل ۳-۱۴ بشقاب های چوبی سنتی و یک دسته ظرف چوبی ۲۲۱
- شکل ۴-۱۴ کارگاه فرانک جاکلیک. سال ها قبل کارگاه به روی گردشگران باز بود و جاکلیک ساخت یک گلدان را نشان میداد ۲۲۳
- شکل ۱-۱۵ مطالعه مزارع بادی در چامپگمن-آردنر ۲۲۸
- شکل ۲-۱۵ فرایند تصمیم گیری ۲۳۰
- شکل ۳-۱۵ مزرعه بادی چایی والون ۲۳۲
- شکل ۱-۱۶ مناطق محافظت شده در آسیای جنوب شرقی، ۲۰۰۵ ۲۴۴
- شکل ۲-۱۶ استان لاونگ نام تا در لائوس ۲۴۸
- شکل ۳-۱۶ مدل یکپارچه سازی و حاشیه نشینی بعد از ایجاد یک منطقه محافظت شده ۲۵۸

پیشگفتار مترجمان

امروزه جوامع تأثیر فرایندهای حاشیه‌نشینی را در نتیجه‌ی جهانی‌سازی، تغییرات اقتصادی، محیطی، سیاسی و اجتماعی احساس می‌کنند. به نحوی که برخی از چشم‌اندازهای جغرافیایی به دلیل جهانی شدن در مرکز توجه و پاره‌ای دیگر به دلیل دوری‌گیری از مسائل روز دنیا و عدم پیوند با اقتصاد جهانی در حاشیه قرار خواهند گرفت. با این هدف و با دعوت از کارشناسان برجسته بین‌المللی کتاب پیش رو به دنبال بحث پیرامون نحوه‌ی واکنش نواحی و جوامع محلی به این فرایندهای تغییر و میزان موفقیت آن‌هاست.

این مجموعه کاری است از اتحادیه بین‌المللی جغرافیا، کمیسیون جهانی‌سازی، حاشیه‌نشینی و واکنش منطقه‌ای و محلی. این کمیسیون، همان‌طور که از نامش پیداست، در رابطه با مسئله‌ی حاشیه‌نشینی جغرافیایی پژوهش می‌کند و هدایتگر اصلی جمع‌آوری این مجموعه است. حاشیه‌نشینی فقط با توجه به یک دیدگاه معین قابل تعریف است: مثلاً از دیدگاه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی (و فرهنگی). حاشیه‌نشینی باید از پیرامونی بودن متمایز شود. مناطق حاشیه‌ای ممکن است بخشی از پیرامون یا حتی مرکز باشند، ولی واقع نمی‌توانند به آن‌ها نسبت داده شوند.

موضوعات پیشنهادی که در این کتاب پوشش داده می‌شوند عبارت‌اند از:

- * مناطق کوهستانی و جهانی شدن
- * توسعه منطقه‌ای و سیاست یا جهانی شدن و اثر آن بر توسعه محلی و منطقه‌ای
- * نظریه حاشیه‌نشینی
- * تغییر مناطق روستایی از دیدگاه جهانی شدن و حاشیه‌نشینی
- * محرک‌های حاشیه‌نشینی در مناطق مرزی و پیرامونی

نسخه فعلی کتاب مشتمل بر شش بخش و هفده فصل است که در بخش اول آن به فضای روستایی بین حاشیه‌نشینی و تمایل به مرکز (رویکردی به مسائل حاشیه‌نشینی در مناطق روستایی) و در بخش دوم به مردم و موضوعات مرتبط با آن‌ها مانند الگوهای رفتاری، سرمایه اجتماعی، هویت و مشارکت اجتماعی اشاره دارد. در بخش سوم به معرفی فرایندهای دگرگونی در سطح مناطق مختلف جهان پرداخته و در بخش چهارم کتاب به تبیین فعالیت‌های اولیه روستایی در سطح کره زمین می‌پردازد. در بخش پنجم حرکت‌های مختلف به سوی شکل‌گیری یک فضای روستایی چند کاربردی را در سطح جهان هدف قرار داده است و در نهایت در بخش ششم در قالب نتیجه‌گیری به تبیین چشم‌اندازهای فضای روستایی می‌پردازد.

علی اکبر عنابستانی - استاد دانشگاه شهید بهشتی.

مرضیه پورجوپاری - دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی.

پیشگفتار مولفان

فرایند سریع توسعه شهری با افزایش تمرکز جمعیت و کمبود زمین و تهدیدات فراوان محیط‌زیست روستایی تمرکز بر افراد، فرایندها و نقش بشر در مناطق روستایی را توجیه می‌کند. هنوز بیشتر غذای ما از حومه شهر به دست می‌آید (علی‌رغم اینکه نقش کشاورزی شهری در مقیاس محلی اهمیت دارد در مقیاس جهانی ناچیز است)، انرژی برق ما از آنجا تأمین می‌شود و نیروهای جسمی و روانی ما از طریق انواع فعالیت‌های تفریحی در حومه شهر احیای می‌شود. در سال‌های اخیر، فضای روستایی به محل سکونت محبوب ساکنین شهر تبدیل شده که در جستجوی آرامش و محیطی شبه طبیعی هستند. کسانی که ممکن است به دنبال ریشه‌های خود باشند زیرا والدین یا اجدادشان حومه شهر را به خاطر جاذبه شهر ترک کرده‌اند.

برای مدت مدیدی مناطق روستایی و ساکنین آن‌ها یک زندگی حاشیه‌ای داشتند و به باور عموم مناطق عقب‌مانده‌ای بودند که تنها مزیت آن‌ها جوانانی بودند که نهایتاً به شهرها مهاجرت می‌کردند. کاملاً روشن نیست چه چیزی موجب تغییر این نگرش شد. شکوفایی اقتصادی در نیمه‌ی دوم قرن بیستم با کمبود قابل توجه افراد و منابع همراه بود. کشاورزی صنعتی زمین‌های بسیاری را به مناظری تبدیل کرد که در آن‌همه‌ی عناصر مختل‌کننده (نهرهای کوچک، پرچین‌ها و درختان کهن) حذف شده بودند تا راه برای کشت منطقی مزارع باز شود. کاربرد کودهای مصنوعی و انواع آفت‌کش‌ها به تدریج مداوم محیط‌زیست منجر شد: خاک آلوده شد، باران نابود شد و آب‌های سطحی و زیرزمینی به تدریج آلوده شدند.

اگرچه ما از این مسائل آگاه شده‌ایم و در دهه‌های آخر قرن بیستم همه‌چیز تغییر کرد. این تغییر نتیجه‌ی کار جوامع علمی و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در زمینه حفظ محیط‌زیست بود که موفق شدند بر درک عمومی اثر بگذارند. مناطق روستایی به عنوان فضایی برای تولید و سکونت حومه‌نشینان به تدریج تصویر مثبت‌تری کسب کردند. جنبش بوم‌شناسی به موفقیت رسید و سیاستمداران اطلاعاتی در رابطه با آسیب‌های محیطی و پیامدهای بلندمدت آن‌ها کسب کردند. شکل‌گیری دوباره رودخانه‌ها و نهرهای کوچک، کاشت دوباره پرچین‌ها در مزارع و احیای جنگل‌ها در سراسر دنیا نشانه‌های مشهود تغییر در نگرش هستند. کشاورزی در شرف تغییر ارزش است، از یک فرایند صرفاً استثماری به فرایندی که به هماهنگی با طبیعت اهمیت می‌دهد. فضای طبیعی و طبیعت دیگر نقش حاشیه‌ای در جامعه ما ندارد بلکه به مرکز توجه تبدیل شده است.

این کتاب جنبه‌های زیادی از فضای روستایی را روشن می‌سازد: مردم، فرایندها، محصولات و دیدگاه‌ها. این کتاب با استفاده از مقالات قبلاً منتشر نشده نوشته شده که در کنفرانس‌های کمیسیون اتحادیه بین‌المللی جغرافیا در زمینه جهانی سازی، حاشیه‌نشینی و واکنش محلی و منطقه‌ای ارائه شده‌اند.

این مقالات مطالبی را از تحقیقات میدانی شامل می‌شوند و اصلاح و به‌روزرسانی شده‌اند. تعدادی از آن‌ها مشاهدات بلندمدت را شامل می‌شوند که مشاهده‌ی فرایندهای معینی را بر اساس داده‌های تعریف‌شده در یک زمان معین ممکن می‌سازد.

ما لیم از نویسندگان به خاطر تلاششان برای تهیه دست‌نوشته‌ها برای این انتشارات و از کارکنان اسپرینگر به خاطر کار بی‌نظیرشان در چاپ این کتاب تشکر کنیم.

فریورگ، سویس

تایه، تایوان

والتر لیمگروبر

چانگ بی دیوید چانگ

www.ketab.ir